

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 44/2013-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. apríla 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť JUDr. V. B., D., zastúpeného spoločnosťou K., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. J. B., vo veci namietaného porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 46/2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. V. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 46/2006 porušené boli.

2. Okresnému súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 46/2006 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prierahov.

3. JUDr. V. B. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré j e Okresný súd Dunajská Streda p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Dunajská streda j e p o v i n n ý uhradiť JUDr. V. B. trovy konania v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. J. B., K., s. r. o., B., do mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 22. januára 2013 prijal na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. V. B. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 46/2006.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k priebehu konania podaním sp. zn. 1 SprO 4/2013 z 12. marca 2013.

Vo vyjadrení okresného súdu sa okrem iného uvádzajú tieto podstatné skutočnosti:

„... Podľa predmetu sporu neide o právne a skutkovo zložitú vec...

Návrh navrhovateľa: JUDr. V. B. proti odporcovi: Ing. T. N. o zaplatenie 29.039,50 Sk s prísl. na súd bol doručený 29. 9. 2005...

Dňa 19. 6. 2006 sudkyňa určila termín pojednávania 10. 7. 2006.

Dňa 10. 7. 2006 konanie bolo zastavené...

Dňa 9. 8. 2006 proti uzneseniu navrhovateľ podal odvolanie...

Spisový materiál 17. 8. 2006 bol predložený na krajský súd, ktorý uznesením zo dňa 31. 10. 2006 uznesenie prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie...

Pojednávanie dňa 6. 2. 2007 bolo odročené na neurčito, právnemu zástupcovi navrhovateľa bolo uložené doplniť návrh a s tým, že bude vyžiadaná správa od súdneho exekútora...

Dňa 31. 5. 2007 bol na súd doručený návrh navrhovateľa o spojenie vecí sp. zn. 5 C 46/2006 a 9 C 226/2006 na spoločné konanie a na pripustenie zmeny návrhu.

Dňa 26. 6. 2007 sudkyňa rozhodla o spojení vecí sp. zn. 5 C 46/2006 a 9 C 226/2006...

Dňa 2. 11. 2007 odporca zaslal na súd vyjadrenie k pojednávaniu určeného na 20. 11. 2007 a navrhovateľ dňa 16. 11. 2007 zaslal na súd návrh na čiastočné späťvzatie návrhu.

Dňa 20. 11. 2007 na pojednávaní súd konanie v časti nároku zastavil a pojednávanie odročil na neurčito. Písomné vyhotovenie uznesenia zo súdu bolo vyexpedované 11. 12. 2007...

Dňa 12. 12. 2007, 31. 12. 2007 a 15. 1. 2008 právny zástupca navrhovateľa zaslal na súd ďalšie návrhy na čiastočné späťvzatie návrhu.

Dňa 22. 1. 2008 súd konanie čiastočne zastavil...

Dňa 22. 5. 2008 súd pojednával v neprítomnosti odporcu v 2. rade. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že odporcovi v 1. rade bolo uložené doložiť doklady preukazujúce čiastočnú úhradu dlhu...

Dňa 5. 6. 2008 sudkyňa dala pokyn na pripojenie exekučného spisu tunajšieho súdu...

Dňa 10. 10. 2008 súdny exekútor zaslal súdu odpoveď na urgenciu súdu.

Dňa 27. 11. 2008 sudkyňa určila termín pojednávania na 13. 2. 2009, ktorý termín podľa úpravy sudkyne zo dňa 2. 12. 2008 bol zrušený a bol určený nový termín na 17. 2. 2009...

Dňa 17. 2. 2009 súd pojednával v neprítomnosti odporcu v 2. rade, ktorý za neúčast' sa ospravedlnil faxovým podaním zo dňa 17. 2. 2009. Pojednávanie bolo odročené na 27. 2. 2009 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Dňa 27. 2. 2009 bol vyhlásený rozsudok, účastníci sa na vyhlásení rozsudku nedostavili. Písomné vyhotovenie rozsudku zo súdu bolo vyexpedované 27. 2. 2009. Rozsudok právnemu zástupcovi navrhovateľa bol doručený 2. 3. 2009, odporcovi v 1. rade 4. 3. 2009 a odporcovi v 2. rade 3. 3. 2009. Navrhovateľ dňa 9. 3. 2009 proti rozsudku podal odvolanie...

Dňa 16. 3. 2009 na súd bolo doručené aj odvolanie odporcu v 2. rade a dňa 17. 3. 2009 na súd bolo doručené aj odvolanie odporcu v 1. rade.

Dňa 20. 4. 2009 sudkyňa dala pokyn na predloženie spisu na krajský súd...

Dňa 30. 11. 2009 krajský súd rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V období od 24. 4. 2009 do 30. 12. 2009 spisový materiál sa nachádzal na Krajskom súde v Trnave...

Dňa 15. 1. 2010 sudkyňa určila termín pojednávania na 2. 2. 2010.

Dňa 2. 2. 2010 súd konanie prerušil do právoplatného ukončenia konania vedeného na Okresnom súde Galanta o obnovu konania sp. zn. 1 Nt 9/2009 a prípade povolenia obnovy až do právoplatného ukončenia konania vedeného na Okresnom súde Dunajská Streda sp. zn. 1 T 11/2005...

Dňa 4. 2. 2010 Najvyšší súd SR postúpil tunajšiemu súdu dovolanie navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave...

Dňa 22. 10. 2010 sudkyňa určila termín pojednávania na 11. 1. 2011.

Dňa 11. 1. 2011 súd pokračoval v konaní a zamietol návrh navrhovateľa na prerušenie konania. Pojednávanie bolo odročené na neurčito...

Dňa 18. 1. 2011 sudkyňa dala pokyn na predloženie spisu vyššiemu súdnemu úradníkovi za účelom vykonania úkonov ohľadne dovolania navrhovateľa, ktoré bolo na súd postúpené 4. 2. 2010 Najvyšším súdom SR (je založené na čl. 306 až 310).

Dňa 8. 2. 2011 bola vyplnená predkladacia správa a spisový materiál 11. 2. 2011 bol doručený na Najvyšší súd SR, ktorý dňa 4. 7. 2011 dovolanie navrhovateľa odmietol. Spisový materiál od 11. 2. 2011 do 21. 7. 2011 sa nachádzal na Najvyššom súde SR...

Pojednávanie dňa 4. 11. 2011 bolo odročené na 24. 1. 2012 z dôvodu, že sa nedostavil navrhovateľ, ktorého právny zástupca písomne ospravedlnil pre práceneschopnosť. Ospravedlnil sa aj odporca v 2. rade.

Dňa 19. 1. 2012 bol na súd doručený návrh navrhovateľa o pripustení zmeny účastníka konania na strane navrhovateľa.

Dňa 24. 1. 2012 pojednávanie bolo odročené, o odročení odporcovia boli upovedomení s tým, že bol na súd doručený návrh na pripustenie zmeny účastníka na strane navrhovateľa...

Súd dňa 23. 8. 2012 návrh navrhovateľa na zmenu účastníka na strane navrhovateľa zamietol...

Proti uzneseniu dňa 10. 9. 2012 navrhovateľ podal odvolanie.

Dňa 20. 12. 2012 krajský súd uznesenie prvostupňového súdu potvrdil. Spisový materiál na súd bol vrátený 14. 1. 2013. Sudkyňa dňa 17. 1. 2013 dala pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania, jej pokyn bol vykonaný 17. 1. 2013. Právny zástupca navrhovateľa uznesenie prevzal 30. 1. 2013 a odporcovia uznesenie prevzali 22. 1. 2013.

... Prekážky konania podľa § 107 a nasl. O. s. p.

Konanie v období od 2. 2. 2010 do 11. 1. 2011 bolo prerušené v zmysle § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p.

... Prieťahy, ktoré spôsobil sťažovateľ.

Neboli zistené.

... Prieťahy, ktoré boli spôsobené súdom.

Prieťahy v tejto veci som zistila iba čo do nepredloženia dovolania navrhovateľa na Najvyšší súd SR. Dňa 27. 1. 2011 pod sp. zn. 1 SprV 2/2011 v tejto veci som vybavila sťažnosť navrhovateľa. Posúdila som ju ako opodstatnenú z dôvodu, že sudkyňa nedala

pokyn na predloženie spisu na rozhodnutie o dovolaní navrhovateľa, ktoré dovolanie na tunajší súd bolo postúpené 4. 2. 2010. Dovolanie na Najvyšší súd SR bolo predložené 11. 2. 2011. Najvyšší súd SR dovolanie odmietol. Spisový materiál od 11. 2. 2011 do 21. 7. 2011 sa nachádzal na najvyššom súde. V ďalšom som sledovala priebeh konania. Podľa môjho názoru súd okrem uvedeného obdobia úkony vykonával plynulé. V prílohe Vám predkladám kópiu vybavenia sťažnosti...

Pripúšťam, že prietahy spôsobené nepredložením dovolania včas na najvyšší súd možno považovať za zbytočné prietahy. Ide o obdobie od 11. 2. 2011 do 21. 7. 2011, kedy spisový materiál sa nachádzal na najvyššom súde.“

V zásade rovnaké skutočnosti týkajúce sa chronológie úkonov okresného súdu zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti a súdneho spisu.

Právny zástupca sťažovateľa vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 25. marca 2013 uviedol: „... *naďalej trvám na podanej ústavnej sťažnosti a nepovažujeme za potrebné sa k spomenutému stanovisku predsedu okresného súdu osobitne vyjadrovať.“*

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 46/2006 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľ sa podanou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov... a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote, čo je zásadne to isté právo, ktoré pre účastníka konania zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoleným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa posudzovanie otázky, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci (1), správanie účastníka konania (2) a postup, akým v konaní postupoval súd (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej ublížením na zdraví ústavný súd nehodnotí ako právne a skutkovo zložitú vec. Ani okresný súd vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú a právnu zložitosť veci.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V predmetnom prípade sťažovateľ neprispel podľa názoru ústavného súdu významným spôsobom k predĺženiu súdneho konania, bol v konaní aktívny a reagoval včas na výzvy okresného súdu, ale na druhej strane je potrebné tiež uviesť, že okresný súd musel rozhodovať o jeho opakovaných návrhoch na zmenu petitu žaloby a tiež súdny spis sa niekoľko mesiacov nachádzal aj na krajskom súde a najvyššom súde (v dôsledku uplatnenia opravných prostriedkov sťažovateľa, ktorý podal odvolania aj proti rozhodnutiam okresného súdu

o zastavení konania, zamietnutí jeho návrhu na zmenu účastníka na strane navrhovateľa a proti rozsudku vo veci samej a tiež podal dovolanie proti rozsudku krajského súdu). Nutnosť rozhodovania o týchto procesných návrhoch sťažovateľa predlžovala súdne konanie a hoci sťažovateľ mal nesporne právo na procesné úkony, ktoré urobil, v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, III. ÚS 269/2012).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd predovšetkým zastáva názor, že napadnuté konanie, ktoré nebolo právoplatne skončené po viac ako 7 a pol roku od jeho začatia, nie je potrebné osobitne vyhodnocovať a uvádzať prípadne jednotlivé menšie obdobia nečinnosti okresného súdu (m. m. IV. ÚS 280/2011), keďže v okolnostiach danej veci už samotná dĺžka konania je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a ničím neospravedliteľná.

K tomu považuje za potrebné uviesť, že i keď okresný súd v priebehu konania vykonal množstvo procesných úkonov, ako to vyplýva z jeho vyjadrenia k sťažnosti, a rozhodol aj vo veci samej, odvolací súd jeho rozsudok z 27. februára 2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočne zisteného skutkového stavu, čím stav právnej neistoty sťažovateľa dosiaľ neodstránil (II. ÚS 217/06, III. ÚS 129/2012, III. ÚS 269/2012), a konanie sa tým značne predĺžilo. Občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako to je v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy i právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 173/05, III. ÚS 152/08, IV. ÚS 251/08, III. ÚS 383/2012).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd preto vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 46/2006 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako

aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Pretože ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v záujme zavŕšenia ochrany základných práv sťažovateľa prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 46/2006 konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza účastník domáhajúci sa rozhodnutia súdu v jeho veci

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 500 € z dôvodov uvedených v sťažnosti.

Vzhľadom na jeho žiadosť, dĺžku konania, a to, že konanie nie je pred okresným súdom ešte právoplatne skončené, ústavný súd preto priznal sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie v požadovanej sume 500 € (bod 3 výroku).

Ústavný súd napokon rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. B.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu, ktorý je platcom DPH, žiadal úhradu trov konania v sume 331,13 € za dva úkony právnej služby, ktoré bližšie špecifikoval.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá predstavovala sumu 781 €.

Ústavný súd mu priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia v roku 2013 a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2013 predstavovala sumu 130,16 € a režijný paušál 7,81 €. K tomu je potrebné pripočítať 20 % DPH v sume 55,18 €, pretože advokát je jej platcom. Úhrada bola teda priznaná v celkovej sume 331,12 € (bod 4 výroku nálezu).

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2013